Høgskolen i Telemark
Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

1022 ØKONOMI/BUDSJETTERING

MANDAG 13. DESEMBER 2004

Tid:	4 timer (09.00-13.00)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	Forside + 4
Hjelpemiddel:	Kalkulator m/ tomt minne
Merknader:	Finner du det nødvendig å gjøre noen forutsetninger for å besvare enkelte spørsmål, bes disse presisert
Vedlegg:	Ingen
Info.:	Lykke til! *Bruk tiden og les nøye*. Etter eksamen (fra ca. kl 13.30 i dag og utover) kan du få løsningsforslag til oppgavene hvis du er interessert i det. Kontakt i så fall faglærer ved å ringe 35 06 15 22 eller sende mail til lie@tmforskbo.no

Oppgave 1 (25 %)
Tre venninner hadde lenge tenkt å starte en forretning for salg av hobbyartikler samt sports- og fritidsutstyr. I august 2002 var etableringen endelig en realitet – og navnet ble Hobby og Fritid A/S. "Startkapitalen" var skaffet til veie ved at *hver* av jentene hadde skutt inn aksjekapital for 100.000 kr i tillegg til at det ble tatt opp et lån (i bedriftens navn) på 275.000 kr. Nedbetalingstiden til lånet var fastsatt til 5 år.

"Etableringsmidlene" ble anvendt til innkjøp av en varebil til 220.000 kr, diverse inventar og utstyr til en kostpris (innkjøpspris) på 185.000 kr, mens restbeløpet ble plassert på en innskuddskonto som bedriften hadde fått etablert i sin lokale bankforbindelse.

a) Sett opp en riktig gruppert åpningsbalanse på grunnlag av opplysningene ovenfor. *(Hint: Ikke trekk inn noe som har med avskrivninger å gjøre, siden oppstillingen skal vise en "startbalanse".)* Er det noen av hovedgruppene i en "klassisk" balanserapport som ikke er representert, og i så fall hvilke(n)?
b) Hvor mye utgjorde sum eiendeler ifølge åpningsbalansen?
c) Hvor stor var selskapets egenkapital ifølge åpningsbalansen? Hvilken type egenkapital finner du ikke i en åpningsbalanse?
d) Ville egenkapitalen i åpningsbalansen vært høyere, lavere eller uendret hvis varebilen heller hadde kostet 190.000 kr og inventaret og utstyret 215.000 kr? Hvor stort beløp ville i dette tilfelle blitt plassert på bankkontoen?
e) Føres låneopptaket på 275.000 kr til debet eller kredit på aktuell gjeldskonto i balansen? Vil da nedbetaling av gjeld (= avdrag) føres til debet eller kredit på den aktuelle gjeldskontoen?

Årsresultatet i det *andre* driftsåret til selskapet (2003) ble et overskudd på 255.000 kr. Det ble bestemt at 1/3 av dette resultatet skulle utdeles som utbytte, dvs. avsettes til utbyttebetaling i UB 2003. Den samlede egenkapitalen til selskapet var på 370.000 kr per 31.12.02. Ingenting ble avsatt til utbytte for oppstartsåret 2002. Aksjekapitalen var den samme både ved utgangen av 2002 og 2003 som ved etableringen.

f) Hvor stor var den samlede egenkapitalen til selskapet per 31.12.03, og under hvilken hovedgruppe i balanseoppstillingen vil du finne igjen det som ble avsatt til utbyttebetaling i UB 2003?
g) Hvor stor ville egenkapitalen vært ved utgangen av 2003 hvis det *ikke* hadde blitt avsatt noen midler til utbyttebetaling for dette regnskapsåret?

Oppgave 2 (25 %)
Egenkapitalen til Vivestad idrettslag (VIL) var på 516.000 kr ifølge UB 2003 og på 542.000 kr et år tidligere.

a) Hvor stort var idrettslagets årsresultat (overskudd/underskudd) i 2003?

Av resultatregnskapet til VIL for 2003 framgår det bl.a. at bingoaktiviteten gav et isolert overskudd på 48.000 kr.

b) Hvor stort ville det samlede årsresultatet til VIL vært i 2003 hvis ingen bingoaktivitet hadde blitt drevet?

Et av "naboidrettlagene" til VIL, Hof IL, har de siste årene (2002 og 2003) leid både klubbhuset og idrettsanlegget til VIL. Leien for 2002 var regulert til 34.000 kr. For 2003 var det avtalefestet at leien skulle reguleres med 80 % av økningen fra 15.11.01 til 15.11.02 i det som kalles konsumprisindeksen (KPI). KPI økte med 1,75 % i det aktuelle tidsrommet.

c) Hvor stor leie betalte Hof IL i 2003? Ble denne leien ført til kredit eller debet i resultatregnskapet til Hof IL, og til kredit eller debet i resultatregnskapet til VIL?

I avtalereguleringen av leieforholdet heter det bl.a. at Hof IL også må betale et depositum til VIL spesielt for å kunne disponere klubbhuset. Depositumet er fastsatt til 10.000 kr og måtte betales helt i starten av leieperioden.

d) På hvilken "side" (eiendeler eller EK/gjeld) vil du finne igjen dette depositumet i balansen til hhv. Hof IL og VIL?

e) Under hvilken hovedgruppe vil du finne igjen depositumet i balansen til VIL?

f) Mener du at innbetalingen av depositumet isolert sett økte egenkapitalen til VIL?

Egenkapitalen til Hof IL var på 312.000 kr i UB 2003. Sum eiendeler utgjorde 533.000 kr på samme tidspunkt (31.12.03) – hvorav omløpsmidlene stod registrert (bokført) med en sum på 360.000 kr.

g) Med hvilket beløp var anleggsmidlene registrert per 31.12.03, og hvor mye beløp den samlede gjelden seg til på dette tidspunkt?

Anleggsmidlene til Hof IL var avskrevet med 32.000 kr i 2003. I oktober 2003 ble det kjøpt inn en snøscooter som kostet 24.000 kr. Snøscooteren ble ikke avskrevet i 2003, men kommer til å bli gjort det med 33 1/3 % i 2004. Det legges til grunn at snø-scooteren *ikke* vil ha noen skrapverdi etter 3 års økonomisk levetid.

h) Med hvilket beløp var anleggsmidlene registrert per 01.01.03, og hvilken bokført verdi vil snøscooteren ha i UB 2004?

Oppgave 3 (25 %)

Inventaret og utstyret til Hobby og Fritid A/S (jf innledningen til oppgave 1) skal avskrives *lineært* over 10 år, med virkning f.o.m. 01.01.03. Det legges til grunn en skrapverdi på inventaret og utstyret på 5.000 kr etter disse 10 årene.

a) Hvor mye ble inventaret og utstyret avskrevet med i 2003, og hvilken balanseverdi kommer inventaret og utstyret til å stå i per 31.12.04?

b) Hvilken verdi ville inventaret og utstyret hatt i UB 2004 hvis det ikke hadde blitt lagt til grunn noen skrapverdi på 5.000 kr? Føres avskrivninger til debet eller kredit på de aktuelle eiendelskontoene?

Varekjøpet til selskapet i 2003 utgjorde 2.105.000 kr, mens verdien av varebeholdningen var på 280.000 kr ved inngangen til 2003 og 40.000 kr *lavere* per 31.12.03.

c) Hvor mye utgjorde vare*forbruket* (varekostnadene) i 2003?

d) Er det vareforbruket eller utgiftene til varekjøp gjennom året som påvirker selskapets årsresultat?

I 2003 registrerte selskapet 18.000 kr som faktisk, konstaterte tap på kundefordringer. Balansekontoen "Avsetning til tap på fordringer" stod i –22.000 kr per 01.01.03 og i –19.000 kr per 31.12.03.

e) Hvor mye ble kostnadsført på kontoen "Tap på krav" i selskapets resultat-regnskap for 2003?

Hobby og Fritid A/S eier ikke lokalene sine. Leie betales *forskuddsvis* for tre måneder av gangen. Forfallsdatoene er 01.03, 01.06, 01.09 og 01.12. Per 01.12.04 betalte bedriften et terminbeløp på 18.600 kr i samsvar med det husleiekontrakten regulerte. (Det er ikke fastsatt noen regulering av leien med virkning fra årsskiftet 2004/05, så du kan legge til grunn samme, månedlige leiebeløp i den aktuelle perioden.)

f) Oppgi hvor stort beløp av husleiebetalingen per 01.12.04 som blir kostnadsført i 2004? Vil det være noe i balanseoppstillingen per 31.12.04 som får synliggjort denne forskuddsbetalingen (som krav eller forpliktelse), og i så fall med hvilket beløp til debet eller kredit?

Oppgave 4 (25 %)

I et selskaps IB for 2004 framgår bl.a. konto for påløpne feriepenger.

a) Vil avsetningen på kontoen "Påløpne feriepenger" per 01.01.04 generelt ha sammenheng med feriepenger som er opptjent i 2003 eller feriepenger som forventes opptjent i 2004?

Både arbeidsgiveravgift, skattetrekk og merverdiavgift fastlegges (beregnes) normalt over det *samme antall* terminer i året.

b) Oppgi hvilke perioder i året (terminer) det her er snakk om, og når den enkelte termin forfaller til betaling. (*Hint: Merverdiavgift har andre terminforfall enn arbeidsgiveravgift og skattetrekk.*)

Tenk deg at utgående merverdiavgift var 48.000 kr én bestemt termin, mens inngående merverdiavgift var 43.150 kr.

c) Leser du dette som at den avgiftspliktige ble skyldig merverdiavgift for denne terminen, eller fikk avgiftsmidler til gode? *Gi en kort begrunnelse.*

Budsjett- og regnskapstallene nedenfor er hentet fra aktiviteten til Gauldal kommunale musikk- og kulturskole i 2003. Tallene er i hele 1.000 kr, og oppgitt med aktuelt regnskapsteknisk fortegn.

Musikk- og kulturskolen	***Regnskap***	***Budsjett***
Samlede driftsinntekter	-1.375	-1.395
Herav foreldrebetaling og statstilskudd	-1.345	-1.360
Netto driftsutgifter i alt	465	450

d) Hvor store var de *samlede*, regnskapsførte drifts*utgiftene* for musikk- og kulturskolen i 2003, og er det brutto eller netto driftsutgifter som det siktes til her?

e) Hvor mye større eller mindre ble disse regnskapsførte utgiftene sammenlignet med det budsjettet hadde lagt til grunn?

Oppstillingen nedenfor gjelder f.eks et kommunalt turistinformasjonskontor. Tenk deg at denne oversikten er satt opp i oktober 2004 som ledd i arbeidet med å følge opp kontorets budsjett for inneværende år. Tallene er gitt i *1.000 kr* og målt i kroneverdien (prisnivået) i 2004.

Utgifts-/inntektsposter	*Forventet regnskap 2004*	*Oppr., ikke-justert budsjett 2004*
Lønn	485	430
Andre driftsutgifter	105	110
Salgsinntekter	-54	-45
Andre driftsinntekter	-22	-5

f) Hvor mye ville det være behov for å justere utgiftssiden i budsjettet med, og med hvor stort beløp kunne inntektssiden justeres? Oppstod det dermed et finansieringsbehov eller ble det midler "til overs" som følge av disse justeringene?

Senere i høst måtte reiselivssjefen (Ragnfrid Burugle) utarbeide et budsjettforslag for driften ved turistinformasjonskontoret i 2005. Hun var pålagt å holde seg innenfor en såkalt *nettoramme* på 510 (tusen kroner). Rammen er målt (uttrykt) i det vi kan kalle 2005-kroner, dvs. at det er bakt inn eller tatt høyde for forventet lønns- og prisstigning. Budsjettforslaget fra reiselivssjefen er vist øverst på neste side.

Utgifts-/inntektsposter	*Forslag til budsjett 2005*
Lønn	453
Andre driftsutgifter	112
Salgsinntekter	-49
Andre driftsinntekter	-6

g) Synes du det virker som at 510 er en relativt romslig ramme, sett i lys av at de forventede regnskapstallene for inneværende år skal gjenspeile en "normal-aktivitet".